

Wymagania edukacyjne – HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO - wątek OJCZYSTY PANTEON I OJCZyste SPORY

Lp.	Temat jednostki lekcyjnej	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Dobry Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Bardzo dobry Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Celujący Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
1.	Mityczni i historyczni herosi „Z tarczą albo na tarczy” „Życie jest krótkie, sława nieśmiertelna”	Wyjaśnia pojęcie wzoru żołnierza i wymienia cechy przypisywane antycznym bohaterom, żołnierzom, obrońcom ojczyzny.	Omawia wzór antycznego bohatera i obrońcy ojczyzny na wybranych przykładach; wymienia założenia wychowania patriotycznego w oświeceniu.	Dokonyje prezentacji motywu heroizmu w polskiej literaturze. Przedstawia postacie polskich żołnierzy bohaterów. Wyjaśnia pojęcie poezji tyrtejskiej w kontekście recepcji antycznych wzorów bohatera, żołnierza i obrońcy ojczyzny.	Charakteryzuje poglądy przedstawicieli Wielkiej Emigracji na temat patriotyzmu. Wskazuje przykłady realizacji ideałów w rzeczywistości; dokonuje oceny.	Ustosunkowuje się do różnych stanowisk historiograficznych .Popiera argumentami zajęte stanowisko; omawia wpływ antycznych wzorców na wychowanie młodzieży (na samodzielnie wybranych przykładach).
2.	Wzorowy obywatel wczoraj i dziś	Wyjaśnia pojęcie wzoru obywatela i odnosi go do konkretnych przykładów ze starożytności. Zna pojęcia związane z tematem.	Przedstawia podstawowe wartości i ideały demokracji ateńskiej oraz republiki rzymskiej. Przedstawia sposoby i przyczyny recepcji antycznego pojęcia obywatelstwa w późniejszych epokach.	Wskazuje przykłady i motywy aktywności politycznej obywateli Aten i Rzymu (na przykładzie Solona, Peryklesa, Sokratesa, Cyncynata, Katona). Dostrzega i charakteryzuje recepcję antycznego obywatelstwa w późniejszych epokach; omawia obraz obywatela w polskiej publicystyce w późniejszych epokach.	Dokonuje porównania różnych postaw obywatelskich w starożytności i samodzielnie je ocenia; wyjaśnia zależność między postawą obywatelską a patriotyzmem na przestrzeni dziejów. Podaje przykłady literackich wzorów postaw obywatelskich w epoce nowożytnej; charakteryzuje wzór polskiego obywatela i dokonuje oceny postaw obywatelskich w późniejszych epokach.	Samodzielnie omawia odniesienia do antycznych wzorców obywatela w polskiej myśli i praktyce politycznej renesansu, oświecenia i XIX wieku; dokonuje pełnej charakterystyki problemu, odwołując się do źródeł. Dokonuje samodzielnej analizy recepcji pojęcia obywatela, wskazując konsekwencje społeczne; posługuje się wiedzą z literatury uzupełniającej i źródeł.
3.	Budowa państwa polskiego— koncepcje polityczne Piastów - Nowe państwo na mapie Europy. Polska Mieszka I - Czas wojny i dyplomacji. Polska Bolesława Chrobrego - W walce o silne i niezależne państwo. Polska XI w. - Jedność w rozbiću. Testament Bolesława Krzywoustego - Wielki król i jego państwo	Wymienia władców z dynastii piastowskiej, pamięta datę 966r.wymieniaczynniki, które zdecydowały o przyjęciu chrześcijaństwa przez Mieszka I.	Przedstawia podstawowe fakty dotyczące panowania wybranych władców dynastii piastowskiej.	Prezentuje koncepcję polityczną budowy państwa polskiego przez Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Charakteryzuje rozwój terytorialny państwa, stosunki z sąsiadami; potrafi analizować źródła. Sprawnie posługuje się mapą historyczną.	Charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne w okresie rozbića dzielnicowego. Na podstawie mapy omawia rozwój terytorialny państwa piastowskiego.	Samodzielnie charakteryzuje, na wybranych przykładach, odwołując się do źródeł, koncepcje polityczne władców z dynastii piastowskiej.
4.	Rola ludzi Kościoła w budowie państwa polskiego	Wymienia nazwiska ludzi Kościoła, którzy przyczynili się do budowy polskiej państwowości.	Wskazuje obszary życia, na rozwój których wpływ miał Kościół; wymienia	Charakteryzuje działalność biskupa Jordana, biskupa Ungera, Radzyna Gaudentego, Świętego Wojciecha,	Wskazuje rolę, jaką odegrali ludzie Kościoła w budowie państwowości polskiej.	Ocenia, na wybranych przykładach, zwracając uwagę na pozytywne i negatywne aspekty, rolę ludzi

		Posługuje się pojęciami: <i>biskup, inwestytura, opactwo, konkordat.</i>	średniowieczne klasztory i inne ośrodki kultury chrześcijańskiej w regionie;	biskupa Jakuba Świnki. Podaje przykłady politycznego, społecznego, kulturalnego i gospodarczego oddziaływania Kościoła w średniowieczu. potrafi analizować źródła. sprawnie posługuje się mapą historyczną.	Charakteryzuje budowanie administracji kościelnej na ziemiach polskich w X – XI w., (rozwój terytorialny i instytucjonalny). Swobodnie posługuje się terminologią dotyczącą tematu.	Kościół w budowie państwa polskiego. Zajmuje stanowisko w dyskusji i samodzielnie argumentuje. Dokonuje samodzielnych ocen.
5.	Obywatele wobec wyzwań epoki nowożytnej - Szlachta narodem politycznym. - Przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej XVI i XVII w. - Szlachta wobec wyzwań gospodarczych XVI–XVIII w. - Z papieżem i przeciwni. Problemy religijne w Rzeczypospolitej	Wymienia wyzwania epoki nowożytnej. Posługuje się pojęciami: <i>artykuły henrykowskie, pacta conventa, przywilej szlachecki, konfederacja warszawska, demokracja szlachecka, oligarchia magnacka, liberum veto.</i> Lokalizuje w czasie epokę nowożytną.	Umiejscawia Rzeczpospolitą w strukturach wyznaniowych nowożytnej Europy. Zna i stosuje pojęcia: <i>zasada elekcyjności tronu, elekcja wiritim, ruch egzekucyjny, sejm konwokacyjny, prawa kardynalne.</i>	Wymienia i charakteryzuje postawy obywateli wobec problemów religijnych epoki. Charakteryzuje fenomen polskiej tolerancji w XVI wieku i współistnienie wyznań w Rzeczypospolitej szlacheckiej. Wymienia cechy nowożytnej państwowości polskiej: elekcyjność tronu i jej konsekwencje, rolę sejmu i sejmików w Rzeczypospolitej.	Charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec religijnych, gospodarczych i politycznych wyzwań epoki (XVI–XVIII w.). Umiejscawia Rzeczpospolitą szlachecką na tle innych państw europejskich.	Dokonuje samodzielnej analizy postaw obywateli wobec różnorodnych wyzwań epoki nowożytnej, ocenia je, odwołując się do źródeł.
6.	Lekcja powtórzeniowa					
7.	Praca klasowa	według punktacji				
8.	„Ojczyzna moja, na końcuś upadła!” Spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej	Podaje daty rozbiórów Polski. Umie wskazać na mapie państwa zaborce. Wyjaśnia, jaką rolę w I Rzeczypospolitej odgrywała szlachta.	Omawia przyczyny utraty niepodległości przez Rzeczpospolitą. Umie wskazać na mapie zasięg poszczególnych rozbiórów państwa.	Charakteryzuje wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej. Wskazuje główne nurty XIX-wiecznych dyskusji nad przyczynami upadku I Rzeczypospolitej.	Charakteryzuje spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej. Wymienia i omawia poglądy głównych przedstawicieli obu szkół.	Samodzielnie porównuje poglądy krakowskiej i warszawskiej szkoły historycznej. Wie, na czym polegała pesymistyczna i optymistyczna wizja historii Polski. Zajmuje stanowisko w dyskusji, wykazując się wiedzą pozazrędlową i odwołując się do opinii naukowych.
9.	Nurt insurekcyjny czy realizm polityczny?	Lokalizuje w czasie omawiane wydarzenia, przedstawia główne różnice w obu stanowiskach.	Charakteryzuje poglądy najważniejszych przedstawicieli obu nurtów. Zna i stosuje pojęcia: <i>insurekcja, noc listopadowa, Wielka Emigracja, pozytywizm, hakata, stańczycy, Virtuti Militari, insurekcja, naczelnik, kosynierzy, Uniwersał połaniecki, Legiony Polskie we Włoszech, Mazurek Dąbrowskiego.</i>	Dokonuje porównania obu nurtów niepodległościowych, wskazując ich założenia i przykłady realizacji. Dostrzega konsekwencje działań podejmowanych przez przedstawicieli obu nurtów.	Charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego.	Dokonuje pełnej charakterystyki problemu, odwołując się do źródeł oraz wiedzy własnej. Samodzielnie argumentuje zajęte stanowisko.
10.	Spory o ocenę powstań narodowych w XIX w.	Wymienia polskie powstania narodowo-wyzwoleńcze. Zna daty: 1830 r., 1846 r., 1863 r.	Omawia genezę i przebieg powstania listopadowego, Wiosny Ludów na ziemiach polskich, powstania	Omawia stosunek poszczególnych grup społecznych do powstań narodowo-wyzwoleńczych. Zna oceny powstań narodowo-	Charakteryzuje spory o ocenę dziewiętnastowiecznych powstań narodowych.	Ustosunkowuje się do różnych stanowisk historiograficznych dotyczących oceny powstań. Popiera argumentami zajęte

			styczniowego.	wyzwoleńczych.		stanowisko. Zna współczesne oceny powstań.
11.	Lekcja powtórzeniowa					
12.	Praca klasowa	według punktacji				
13.	Jakie mamy mieć państwo – spory o kształt Polski w XX w.	Umiejscawia w czasie wydarzenia związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Zna postać Józefa Piłsudskiego, Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego. Wskazuje na mapie granice II RP i III RP. Zna daty: 11.11.1918, 1939, 1945, 4.06.1989.	Omawia koncepcje odbudowy państwa polskiego po I wojnie światowej. Zna proces formowania się władz odrodzonego państwa polskiego w latach 1918-1919. Przedstawia kwestię polską podczas obrad Wielkiej Trójki.	Przedstawia genezę i przebieg procesu transformacji ustrojowej państwa polskiego w 1989r. Charakteryzuje działalność postaci związanych z omawianymi wydarzeniami. Przedstawia pojedyncze przykłady sporów o kształt Polski w XX w.	Charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.	Umie samodzielnie omówić spory o kształt Polski w XX w. i ocenić konsekwencje przyjęcia poszczególnych koncepcji. Ustosunkowuje się do różnych stanowisk historiograficznych. Popiera argumentami zajęte stanowisko.
14.	Spółeczeństwo wobec totalitaryzmu	Podaje pojedyncze cechy systemów totalitarnych. Wie, kim byli Jan Paweł II, Stefan Wyszyński, Jerzy Popiełuszko.	Przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do okupantów i ośrodków władzy komunistycznej w okresie drugiej wojny światowej. Zna i ocenia rolę Jana Pawła II, Stefana Wyszyńskiego i Jerzego Popiełuszki w powojennej Polsce	Wskazuje na postawy społeczeństwa polskiego wobec władzy komunistycznej po 1945 r. oraz metody ubezwłasnowolnienia społeczeństwa. Charakteryzuje działalności m.in. Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego, Jacka Kuronia, Leszka Balcerowicza.	Dokonyuje pełnej charakterystyki systemów totalitarnych na wybranych przykładach. Charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy. Charakteryzuje działalności m.in. Andrzeja Czumy, Leszka Moczulskiego, Aleksandra Halla, Marka Jurka, Jana Marii Rokity, Karola Modzelewskiego, Bogdana Borusewicza, Joanny i Andrzeja Gwiazdów, Anny Walentynowicz.	Samodzielnie charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu, oraz koncepcje współpracy lub przystosowania. Wyjaśnia złożoność postaw społecznych na tle wydarzeń politycznych, gospodarczych i społecznych, z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych, determinujących położenie Polski w Europie i na świecie.
15.	Podsumowanie wiadomości					

Zastrzega się prawo zmiany tematów jednostek lekcyjnych i doboru treści